

05

A

1213

Y

M

E

3
ΥΠΟΣΤΑΣΕΩ-
ΓΡΑΦΙΑΝ
Philo-Theo-sophicam

Benevolo
AMPLISSIMÆ FACULTATIS PHILOSOPHICÆ
INDULTU,

In Celeberrima Wittebergensium Academia
sistunt

PRÆSES

M. GEORG. ANDR. SYBELIUS,
Sufato - Westphalus,

Et

RESPONDENS

JACOBUS BONNERUS,
Saxomonte Waldeccus,

*Ad diem XXVI. Junii Anno M DCC.
boris consuetis matutinis.*

VITEMBERGAE,
Ex Officina CHRISTIANI SCHRÖDTERI, Acad. Typ.

YITOTZTAEQ
T P A O I A N

RAND-THOS-LOPHICAM

AMPTINA FAC...
L... U...

In Celsitudine W...
Academia

M. GEORG. SYBELLUS

05 A 1213

JACOBUS BONNERUS

Ab Anno XVI...
M. DCC.

CHRISTIANI SEBASTIANI...
L...

§. I.

Ποσάσεως naturam investigaturi, primo statim in limineprehendimus, varias eam à variis fortiri significationes, aliter enim Philosophi antiquiores, aliter codex sacer, aliter scriptores Ecclesiastici, aliter denique philosophi recentiores de hoc vocabulo commentati sunt, aliis in concreto, aliis in abstracto illud usurpantibus.

§. II. Communiter atque propriè vocabulum hoc denotare dicunt τὸ καθ' ἑαυτὸ ἰδιοσυσαίτως ὑφιστάμενον vid. Smidas in hanc vocem: Dicitur enim καθ' τὸ ὑφιστάμενον i. e. ὑπάρχειν *subsistere*, vel πρᾶγμα ὑψεδὸς καὶ ἑστιάδες *res natura ἔσ revera subsistens*.

§. III. Ἰπόσασις etiam Veteribus philosophis, pro eo, quod singularem & propriam rationem in se habet, i. e. quod veram ac realem habet existentiam, accipitur, ut nūbis est Ἰπόσασις, sed arcus in nubibus, ἑμφασίς, Aristoteles de mundo τῶν ἐν αἰέρι Φαινοσμάτων, τὰ μὲν δὲ κατ' ἑμφασίαν, τὰ δὲ καθ' Ἰπόσασιν, *eorum quae in aëre apparent, alia specietenus existunt, alia autem habent substantiam*, ut ita loquar, *natura existentiam*. Alexander Aphrod. insignis Aristotelis interpretes τῶν ἔρων, illud, quod *ex urina subsidet*, appellat Ἰπόσασιν. Aristoteles etiam vocem hanc usurpare solitus est pro eo, quod ex una quaque re subsidet, sive *ex ventre*, ut in problem. εἰς τὴν κοιλίαν αὐτοῖς ἢ τοιαύτη συνθλίβεται Ἰπόσασις, sive ex sudore Ἰπόσασις ἰδρωτὸς *pars sudoris subsidens*, i. e. ubi sudor subsidet, seu *quod ex concretionem aquae terrena solet subsidere*. Ἰπόσασιν γεώδη ἔχουσα σύρρευσίς, utitur itidem Aristot. hac voce de compage tenaci Ἰπόσασις κολλὰδην, qua ratione docuit Theophrast. lib. 5. de causa plant. quasdam arbores difficile scindi, quia tenaci compage consistunt.

§. IV. Si aliorum quoque ambiguitatem evolvimus, modo ἁσίαν καὶ φύσιν *essentiam* à Quintil. modo *naturam* à Cicerone, ἐνεδραν *insidias* à Sophocle in tragœdia phœnice, τὰ καρυκεύματα *condimenta* à Menandro, denique ἀντίστασιν ἀπόστασιν, i. e. rebellionem ac defectionem ab Æliano, *suffectionem atq; substitutionem* in locum alterius, ab Herodiano in histor. sui temp. lib. V. v. 7. usurp̄ari deprehendimus.

§. V. Ad sacrarum pagellarum monumenta si descendimus, vocabulum hoc animi *presentiam, audaciam, fiduciam* exprimere docet Paulus 2. Cor. IX, 4. dicens: ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτη τῆς καυχῆσεως *in hac gloriationis confidentia*, quo in sensu etiam adhibuisse illud videtur Polybius & vel in bonam vel malam partem accipit, illo sensu ipsi est *animus presens atque fiducia praeditus*, hoc verò sensu *confidentia, contumacia & obstinatio*: Ita Polybius de fortitudine atque audacia Coclytis: ἔχ' ἔγω, τὴν δύναμιν ὡς τὴν ὑπόστασιν αὐτῆ καὶ τόλμαν καὶ πεπλεγμένων τῶν ἐναντίων. Deinde ὑπόστασιν in sacris pro persona accipi testis est Autor Epist. ad Hebræos, Cap I, 3. ubi Filius Dei appellatur χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως τῆ πατρὸς *character personae patris*. ὑπόστασιν enim h. l. non significare *essentiam* ex eo patet, quod Filius non rectè diceretur *character* seu imago *essentiae* patris, h. e. representare *essentiam* ejus, cum *essentia* patris sit etiam ipsi Filio & Sp S. communis. Quo pacto etiam Theodoretus eam interpretatur quando ὑπόστασιν προσώπου τίνος εἶναι asserit Dial. I. th. 14. p. 6. Quando denique Hebr. XI, 1. fides ἐλπίζομένων ὑπόστασις appellatur, voculam hanc accipi cernimus de *substantia* seu *exstantia* quæ vox apud Vitruvium & Columellam reperiunda, seu certa & non fluctuante animi fiducia, qua res verè exstat atque existit, non secus ac oculis nostris quibus cernitur, subjecta sit.

§. VI. Scriptores Ecclesiasticos quod concernit, innumeri ferè de vocabulo ὑπόστασεως prostant Autorum loci, Patres Concilii Niceni pro natura atque substantia accepere in *expof. fidei*, dum dicunt: τὴς δὲ λέγοντας ἦν πότε, ὅτι οὐκ ἦν, καὶ πάλιν γεννηθῆναι, οὐκ ἦν, καὶ ὅτι ἐξ πολλῶν ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως, ἢ ἁσίας &c: τῆς ἀναθεματίσεως καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλη-

ἐκκλησία. *Eos autem qui dicunt, erat aliquando, quando non erat, & antequam nasceretur, non erat, & quia ex multis jam existentibus facta est, aut ex alia hypostasi vel substantia &c. anathematizat catholica & Apostolica Ecclesia, in quam etiam sententiam abit Ecclesia latina, voces Græcas tum ὑπόστασις, tum ὁσία, in sua lingua substantiam vertens, cujus verba Athanasius in Epist. ad Antiochenes th. I. p. 577. sic refert: Μίαν λέγομεν ὑπόστασιν, ἢ γέμετροι, ταυτὸν εἶναι εἰπεῖν, ὑπόστασιν καὶ ὁσίαν. Unam dicimus hypostasin existimantes, idem esse, dicere hypostasin & substantiam. Idem plerisque in libris, quos longè post Nicænæ Synodi, cui & ipse interfuit, tempora conscripsit. Nam Epistol. ad Africanos inspicientes, legimus: Ἡ δὲ ὑπόστασις ὁσία ὅτι, καὶ ὁδὲν ἄλλο σημαίνον μὲρον ἔχει, ἢ αὐτὸ, τὸ ἐν ἔπερ Ἱερεμίας ὑπαρξίν ὀνομάζει λέγων: καὶ ὅτι ἠκυσαν Φωνὴν ὑπαρξέως ἢ γὰρ ὑπόστασις, & ὁσία ὑπαρξίς ὅτιν ἰεσὶ γὰρ ὑπαρξίς, hypostasis est usia, neq; significatiōnem habet aliam, nisi hoc ipsum quod est, quam Hieremias vocat exstantiam, his verbis: & non audierunt vocem exstantia. Est enim & existit. vid. Orat. V. contra Arianos & lib. de Synodis. Synodus Sardicensis, cui ipse etiam magnus Athanasius interfuit (teste Socrate H. E. lib. 2. c. 20.) eodem modo sensit, patet hoc ex Epist. ejus Synodali, ad totius Orbis Episcopos scripta, quam affert Theodoretus Hist. Eccl. lib. 2. c. 6. p. 595. ubi statuere eos dicit, μίαν εἶναι ὑπόστασιν ἢ αὐτοὶ οἱ ἀγέηκοι ὁσίαν ἀγορεύουσι, τὰ πατρὸς, καὶ ὁ υἱὸς, καὶ τὰ ἀγία πνεύματῳ. ib. p. 596.*

§. VII. Alii verò Ecclesiæ Doctorum ὑπόστασιν ab ὁσία discernunt, ac pro supposito atque subsistentia seu substantiali subsistendi modo accipiunt, de quibus pauca: Theodoretus I. V. c. 9. Constantinopolitanum I. & Oecumenicum II. concilium in Epistol. Synodica quam ad Damasum aliosque Romæ tunc temporis congregatos Episcopos misit, ex ordinaria Christiani baptismi formula h. m. fatur: ὁσίαν μίαν εἶναι, τὰ πατρὸς, τὰ υἱὸς, ἢ τὰ ἀγία πνεύματῳ ἐν τρισὶ τελείαις ὑπόστασις ἢ γὰρ τρισὶ τελείοις προσώποις, unam esse patris ac Filii ac Sp. S. usiam in tribus perfectis hypostasibus seu tribus perfectis personis. Idem Dial. I. th. 14. p. 6. τὴν ὑπόστασιν καὶ τὸ πρόσωπον τὴν ἰδιότητά ταυτὴν σημαίνει Φάμην

τοῖς, τῶν ἁγίων πατέρων ὁρῶν ἀκολουθῶντες, *hypostasin* ἔσ' *perso-*
nam ἔσ' *proprietaem* *idem* *significare* *dicimus*, *sanctorum* *patrum*,
doctrinam *sequentes*, quarum patrum mentem optimè assecutus
 est Leontius, de sectis p. 388. ὑπόστασις, dicit, ἢ πρῶτον τὸ ὄν
 ἢ αὐτοῖς, *hypostasis* ἔσ' *persona* *idem* *est* *apud* *illos* *sanctos* *patres*,
 Cyrillus itidem in *exposit* *orthod. fid.* p. 427. *ad* *questionem*: Πότες
 ὑποστάσεις ἵπὶ τῆς θεότητος ὁμολογεῖς? *Quot* *in* *Deitate* *hypo-*
stases *confiteris?* respondet: τρεῖς, πατέρα, υἱὸν ἢ ἅγιον πνεῦμα:
Tres, Patrem, Filium, ἔσ' Sp. S. hinc etiam apud Hesychium: ὑπό-
 στασις πρῶτον, *hypostasis* *est* *persona*, vid. Suidas in h. voc. Alia
 quæ apud Gregor. Nazianz. Orat. 21. & Athanasium in Orat. 1. ad
 Cledon. inveni testimonia, sicco pede præteribo.

§. VIII. Hæc verò diversa vocis *hypostaseos* acceptio, quæ
 ab aliis pro *essentia*, à multis verò pro *supposito*, aut certa *subsi-*
stendi *ratione* & modo accipitur, grave ac ingens olim in ipsa Eccle-
 sia Orientali accendebat dissidium. Isti enim, qui unam in Deo *hypo-*
postasin statuebant, *hypostasin* pro *ὑσία* sumentes, hos, qui tres in
 Deo asseriebant *hypostases*, Arianismi aspergebant maculam, contra,
 qui tres in Deo *hypostaseis* esse volebant, illos, qui unam tantum in
 Deo admittebant *hypostasin*, sabellianismi inurebant notam, ac si
 cum Sabellio unam tantum in Deo personam statuerent: Deni-
 que cum, qui tres profitebantur *hypostases*, sententiam suam ex-
 plicarent, ut omnium oculis exponeretur, eos ab Ariana hæresi
 longè recedere, & illi, qui unam statuebant *hypostasin*, testaren-
 tur, se in Sabellianæ hæreseos studio nunquam nomina profiteri
 voluisse, controversia hæc sopita, imò planè sepulta fuit, adeò,
 ut postea amicè hac in sententia conspirarent: vid. *Athanas.* in
Epistol. ad Antioch. th. I. p. 577. Latini quoque maluerunt dicere
 tria *πρόσωπα* tres personas, uti monet Greg. Nazianz. Orat. 21. quæ est
 in laudem Athanas. p. 395. adeoque odio hæreseos Arianae refugie-
 bant dicere tres *hypostases*, quam ob litem inter utramque Eccle-
 siam subortam instituta fuit Synodus Alexandriae, convocatis ibi
 cum magno Athanasio Episcopis, ex Italia, Arabia Ægypto & Ly-
 bia, & in ea Synodo utrisque auditis rationibusque in utramque
 partem examinatis lege constitutum est, ut ab hinc hæreseos no-
 mine

minē se invicem non infimularent, neque per inutiles λογωμα-
 χίας pacem Ecclesiæ vel turbarent, vel planè disrumperent, quā
 de rē exstat Epistola Synodi nomine conscripta ad Antiochen.
 quæ reperitur in Athanas. operibus *ib.I. p.577.* quā, quid in Sy-
 nodo conclusum sit, referunt Patres, & Antiochenos ad concor-
 diam excitant, adeò, ut nolint de locutionibus istis λογωμαχεί-
 εις ἔδεν χρήσιμον μηδὲ ταῖς τοιαύταις λέξεσι διαμάχεσθαι ἀλλὰ
 τῷ Φρονήματι τῆς εὐσεβείας συμφωνεῖν, inutiliter verborum reci-
 procare pugnam, nec talibus locutionibus dimicare, sed pia mente
 consentire: Et ajunt morosos homines ὅτι ταῖς λεξειδίαις Φιλο-
 νευσίας, non ob aliud rixari nisi quod Ecclesiastica pacis odio in-
 flammati ipsius schismate delectentur. Hujus Synodi Alexandrinæ
 mentionem faciunt *Baronius & Calvinus ad ann. Christi 347.* item
libellus Synodicus. Imperium tum obtinebat Julianus Apostata,
 Ex illo tempore & Latini tres υποστάσεις & Græci tres personas
 eodem sensu dicebant, testis est *Gregor. Nazianz. Orat.39. p.630.*
 Item *Orat. 32. p.520.*

§. IX. Denique ad Philosophos recentiores si devenimus,
 illorum significatio vocabulo hypostaseos adscripta vel concre-
 tiva est, vel abstractiva: concretivè ipsis est quodlibet subsistens,
 quod Græci ὑφιστάμενον vocant, quo in significato dudum hoc
 vocabulo usus est *Damasc. in Dial. c. 421.* abstractivè autem usur-
 patam hanc vocem SUBSISTENTIAM, quæ modum existendi
 dicit, nominant, quod passim in opere suo *Metaphysico* insinuat
 Scholasticorum non infimus *Suarezius*, quem secuti sunt celebra-
 rimi *Metaphysici Scheiblerus, Hebenstreitius*, aliique. Quorum
 vestigiis insistentes in ultima hac significatione vocem ὑφιστάσεως
 accipere, ejusque naturam in præsens exquirere decrevimus.

§. X. Quibus præmissis ad rem denique propositam ipsius
 nimirum subsistentiæ investigationem accessisse, operæ fuerit præ-
 tium. Cum autem definitionem explicativam rei orationem esse
 neminem facile lateat, ab hac si & nos institutum nostrum con-
 tinuare aggressi fuerimus, errandi periculo nos exponi haud equi-
 dem putaverim. Varias igitur variorum definitiones nunc si-
 lentio involutas, in suo linquentes pretio, hanc subsistentiæ de-
 finitionem

definitionem suffecturam iudicavimus: quod sit *modus existendi substantiæ primæ completæ incommunicabilis & aliundè non sustentatæ*, seu brevibus: *modus existendi suppositi*.

§. XI. Dicitur (1) *modus existendi*; per quem intelligitur circumstantia seu ratio *essentiæ rei superaddita* v.g. hic homo, quando stat, aut sedet, aut jacet, tunc hi situs sunt modi seu rationes, sub quibus hic homo existit, qui proinde modi essentiæ hujus hominis sunt superadditi, sic etiam hæc essentiæ v.g. Petri, aut existit independentè à subjecto, & est *substantia*: aut præterea incommunicabiliter, & est *substantia primæ*; aut denique non aliundè sustentata, & est *suppositum*. Hic tamen existere *independentè à subjecto, incommunicabiliter, non aliundè sustentatum*, sunt puri modi, essentiæ Petri superadditi, indicantes: quomodo Petrus existat, qui aliter existere potuisset, essentiæ ejusdem nihilominus manentè salvâ, cum potuisset existere in subjecto, & esse *accidens, communicabiliter*, & esse *substantia secundæ, aliundè sustentata*, & esse *substantia incompletæ*, quæ sanè omnia essentiæ nihil detraxissent.

§. XII. Dicitur (2) *Substantiæ*, quod si enim de modo existendi accidentium agendi nobis fuisset animus, in subsistentia modum hunc consistere nequiquam dixissemus, horum enim existendi modum potius in inhærentia subjectiva, quam subsistentia, sive ea sit propria, sive aliena, situm esse persuasi sumus; sicut ergo hæc in suppositorum numerum venire nunquam possunt, ita nec *subsistentiam* tanquam suppositorum abstractum iisdem competere consequens est. Ne tamen id, quod modus existendi substantiæ præsto sit, ad subsistentiam prorsus sufficere dicamus, ideò

§. XIII. Additur (3) *primæ*, quod ipsum substantiarum *secundarum* seu universalium existendi modum à *subsistentia*, quippe quæ substantiam *primam* requirit, separat, quamvis enim nulli diffiteamur, modum existendi in substantiis secundis per se talem esse, sine ulla in subjecto inhærentia, nondum tamen hæc immunitas ab inhærentia subjectiva in substantiis etiam *secundis* deprehensa ad totam *substantiæ* naturam exhauriendam suffecerit, sed hæc in substantiis demum primis est quærenda, quæ ita subsistunt, ut pluribus extra se non communicentur, cum contra substantiæ

secun-

secundæ suis individuis tanquam substantiis primis communicentur, & non nisi in iis existant, v.g. homini tanquam speciei nulla inest subsistentia, cum communicetur pluribus diversis entibus, nimirum individuis humanis sub homine contentis, at verò hic homo, seu individuum humanum, v.g. Petrus tanquam substantia prima, suâ gaudet subsistentiâ, cum per se subsistat & nulli sit communicabilis.

§. XIV. Pergimus (4) *completa*, nondum enim exhauriendæ subsistentiæ par est *modus existendi substantia prima*, nisi hæc *substantia prima* sit simul *completa*, incompleta enim substantia ad aliud quippe suppositum constituendum coordinata, nunquam est apta, quæ *subsistentiam* in conceptu suo totali includat, hæc enim cum sit pars tantum alterius cujusdam suppositi, subsistentiam suam in eo demum supposito, ad quod perficiendum & complendum est ordinata, quærat, necesse est, cum unius suppositi, una tantum sit subsistentia, quarum cæteroquin plures statueremus, si substantiæ incompletæ suam subsistentiam ad scriptam velimus v.g. manus hominis tanquam substantia incompleta ad complendum totum hominem coaptata propriè non subsistit, demum substituta, quod si tanquam pars integralis totum aliquod integrale hominem videlicet constituendum ingrediatur. Sic etiam v.g. anima hominis tanquam substantia *incompleta* cum suppositi nomine nunquam veniat, subsistentiam habere non dicitur, hæc enim tanquam pars aliqua essentialis, ad totum aliquod essenziale nempe hominem constituendum est ordinata, sua demum subsistentia gavisura, quando hujus tanquam substantiæ completæ constitutionem ingressa fuerit.

§. V. Adjicimus (5) *incommunicabilis*; ubi communicabile illud est, quo quid inferioribus æqualiter communicatur cum sui multiplicatione v.g. homo Petro, Paulo, Johanni quodcunque, ergo suppositum ita communicabile est, ad constituendum subsistentiæ subjectum nunquam est aptum: Hanc verò non solam, sed eam insuper communicabilitatem abesse jubemus, qua idem numero pluribus communicatur, quamvis non cum sui multiplicatione: Cujusmodi quidem exemplum unicum universa re-

B

rum

rum natura suggerit, nimirum in mysterio Trinitatis, ubi una & eadem numero essentia divina tribus in divinitate personis communicatur, non quidem ut in iis multiplicetur, sed ita, ut etiam in tribus distinctis istis personis una sit & maneat. Hanc itaque essentiam divinam, utut in iis, quibus communicatur, non multiplicatam propter suam *communicabilitatem* tamen subsistentiam importare negamus; quanquam enim quod probè tenendum, essentiam Dei, tanquam *substantiam primam completam* communicabiliter subsistere nulli dubitemus, hanc tamen subsistentiam *generalem* tantum, atque suppositi formale neutiquam constituere in aprico est, hoc enim ad determinandum suum existendi modum *specialem* exegerit *subsistentiam* generali illà nunquam contenta. Quà occasione dicere non fuerit absurdum, in Trinitate quatuor reperiri *subsistentias*, unam quippe *generalem*, quæ est essentia divinæ, tanquam substantiæ primæ, tres vero reliquas *speciales* supposita tria indicantes.

§. XVI. Concludimus denique (6) *non aliunde sustentata*, et si itaque prædicta requisita omnia in aliquo *existendi modo* repereris, quod nimirum sit *modus substantiæ primæ completæ incommunicabilis*, nunquam tamen eundem subsistentiam dixeris, si *aliunde sustentata* sit illa substantia, exemplum hic nobis supeditat mysterium incarnationis, quo mediante duas quidem essentias ac naturas in Christo deprehendimus, unam divinam, humanam alteram, & hanc quidem *substantiam primam completam incommunicabilem esse* nemo est, qui neget, cum aut ultimum ipsi requisitum desit, *non aliunde esse sustentatum*, ejus modum existendi subsistentiæ *specialis nomen* amittere sponte sua consequitur.

§. XVII. Hic statim difficilis sese offert quæstio bene notantibus B.D. Baiero Comp. Theol. posit. p. m. 242. & Dn D. Hebenstreit, Præceptore venerando Philos. primæ part. 1 c. 2. thes. XVII. XVIII. nimirum cum hic existendi modus sive subsistentia cum ipsa natura, totum aliquod suppositum, sive illud intelligens, & persona dicatur, sive minus, & suppositum non intelligens appelletur, constituere apta sit, quæstio cuiuspiam suboriri haud dubie posset, quidnam suppositum, quemadmodum terminus concre-

tus

tus est, in casu recto importet? seu quid nam istorum, ex quibus constat suppositum, ad naturam illius suppositi propius accedat, ita ut hoc in casu recto de supposito prædicetur, illius prædicatione in casu obliquo relictâ, sit ne illud *natura* tanquam *subiectum*, an verò *subsistentia* tanquam *forma*? & hic utrinque animum pressura est fluctuatio, ut quo te veritas, nescias: Nam si dixeris, quod suppositum in casu recto subsistentiam, in casu obliquo naturam denotet, ut hæc emergat propositio: *Suppositum est subsistentia nature addita*, idem futurum videbitur, ac si dicatur, hominem tanquam terminum concretum esse humanitatem, subiecto humano additam, album esse albedinem, huic albo additam, quod ineptum. Sin aut naturæ primum hic assignaveris locum, eamque in casu obliquo de supposito prædicari debere pronuntiaveris, hoc modo; *Suppositum est natura habens subsistentiam*, non apparet, qui maximam hanc heterodoxias notam effugeris, ut admissis in una essentia divina tribus suppositis & subsistentiis, non simul tres naturas aut essentias divinas esse tacite largiaris; Quamobrem responsionis loco hoc dicendum videbitur, quod suppositum seu persona, non cum allatis istis concretorum exemplis homine nimirum albo, aliisque, sed cum corporibus naturalibus eorumque conjunctionibus quandam habeat analogiam; Sicuti enim in iis, ceu ex materia & forma constantibus nunquam una compositi pars totum compositum in casu recto notat, quemadmodum quidem in concretorum quorundam expositione usu venit, sed id, quod totum compositum in casu recto notare, & cum eo prædicari debet, sunt utraque compositionis pars junctim sumptæ, v. g. animal ex corpore & anima compositum in casu recto neutram hujus compositionis partem seorsim in sui prædicatione admittit, sed utramque requirit; Ita quoque de supposito censendum est, neutra ejusdem pars, nec natura nec subsistentia illud in casu recto notant, sed utraque & natura & subsistentia in casu obliquo junctim cum ipso supposito prædicari apta sunt, adeo, ut dicere non possim, suppositum est natura, nec suppositum est subsistentia, sed suppositum est aliquid ex natura & subsistentia conflatum, quemadmodum non

dico : animal est corpus , aut animal est anima , sed animal est aliquid ex corpore & anima conflatum. vid. Petrus Musæus introd. in loc. de persona Christi §. XLVI. & XLVII.

§. XVIII. Quodsi fortasse regefferis , imò suppositum ex natura & subsistentia conflatum quid in casu recto dicere , sed tunc admissis in Deitate tribus suppositis , admittenda quoque esse tria ex natura & subsistentia conflatam , adeoque cum *tribus subsistentiis tres naturas ac essentias* ? Resp. tria ex natura & subsistentia conflatam nos hinc admittere concedimus , tres verò essentias in Deitate hoc ipso nos statuere negamus , unum absque altero consistere posse certò persuasi , quidni enim tres hæ subsistentiæ unam hanc naturam ac essentiam ex æquo participant , adeò , ut quælibet subsistentia cum unâ eademque essentiâ divinâ suppositum constituat , & tria quidem ex subsistentia & natura conflatam in Deitate reperiri dicimus , sed ita , ut subsistentia patris cum essentia divina peculiare suppositum , subsistentia Filii cum eadem essentia peculiarem personam , subsistentia Sp S. cum illa ipsa natura divina peculiare ex subsistentia & naturâ aggregatum constituent.

§. XIX. Usus hujus de subsistentiæ doctrinæ elucet insignis in LL. Theologis de Mysteriis Trinitatis atque incarnationis , tanquàm articulis fidei maxime fundamentalibus , iisque , primariis , quod enim primum attinet , maxima vel hæc in quæstione conspicitur difficultas : *Anne in essentiâ divinâ statutis tribus reapse distinctis personis tria reapse distincta admittenda sint supposita* ? Quocumque hic sive ad affirmativam sive negativam hujus *νενομιμης* sententiam deflectaris , anxietas animum subibit ex utroque capite. Quodsi enim in affirmativæ patrocinium inclinaveris , uti rationi rectæ statim magis apparebit congruum , videbimus quemnam in errorem non sis prolapsurus , concluderit enim antagonista h. m. suppositis multiplicatis multiplicantur substantiæ , cum substantia sit suppositi genus , his verò substantiis multiplicatis , multiplicatur essentia , quâ ratione in manifestum errorem esses prolapsurus , sin verò negativæ sententiæ subscripseris , contradictionis rete vix effugeris , suppositum n. est genus personæ , qua-

rum

rum Trinitate adstructa, & illius Trinitatem negare haud valueris. Quamobrem rententâ affirmativâ serupulo eidem injecto hoc fortasse modo satisfecerimus, quod assertum illud, quo perrexit antagonista: *multiplicatis suppositis multiplicantur substantiae*, non sit universalis veritatis, hanc enim, quamvis in suppositis finitis atque creatis procedere ultrò largiamur, de suppositis tamen ut sic, & in communi idem obtinere negamus, datur enim ad huc alius generis suppositum, nempe infinitum, adeò, ut sub allata propositione instantiâ ab eodem petitâ subsumere non ita ridiculam sit, uti quidem apparuerit, hoc quippe modo, *multiplicatis suppositis, multiplicantur substantiae*. Atqui subsumo, in Deo multiplicantur supposita, nec tamen multiplicantur substantiae, hæc inquam instantia ab eodem petitâ non adeò est inconveniens, nam plures hujus generis instantiæ non prostant, cum plura infinita ac increata non dentur, quod si autem plura infinita dari per impossibile posuerimus, instantiam aliunde petitam suppeditandam promittimus, res non absimilis est huic exemplo: quod si enim quis de Christo argumentaretur: Q. est homo, is est peccator, atque Christus est homo, Ergo est peccator; major hic negatur, rectè petitâ ab eodem Christo instantiâ.

§. XX. Hisce tamen non omnis sublata videbitur in hac doctrina difficultas, assertis enim in divinitate *ἑσῶς* trinâ, essentiâque unâ, haud obscure subsistentiæ atque essentiæ in Deo diversitatem innuere, atque adeo insignem simplicitati divinæ labem injicere apparebimus, quandoquidem enim *ἑσῶς* illam trinam ad veram personarum trinitatem adstruendam realem inter tres has distinctas subsistentias differentiam connotare; essentialiter nihilominus unicam manere maximopere propugnamus, non possumus non quin Deum in essentiâ alium, alium in subsistentiâ esse dicamus. Argumentum fortassis huc rediret: Quicquid admittit numerum ternarium illud realiter differt ab eo, quod nihil præter unitatem numerat, Atque subsistentia in Deo admittit numerum ternarium, E. substantia in Deo ab ejus essentiâ, quæ præter unitatem nihil numerat, est realiter diversa: Major æque est concedenda ac diversitas personarum divinitatis inter se

statuenda, quod si enim exceperis, essentiam atque subsistentiam in Deo non realiter, sed formaliter, & secundum nostrum concipiendi modum differre; eadem ego facilitate reposuero, & personas divinas inter se non realiter, sed quoad nostrum saltem concipiendi modum differre, quod tamen absolum. Itaque nostra fortassis hic merebitur applicari descriptio, quod subsistentia *fit modus existendi substantia singularis completa in communicabilis non aliunde sustentata*. Nimirum modus rei, qualis hic est subsistentia, potest esse triplex, essentiâ manente unâ: Instabis forsitan, attamen modus à re, cujus est modus, distinguitur realiter, si hoc, etiam in Deo distinguendus est, in quem adeo vera ceciderit compositio ex re & rei modo. Sed ad hoc resp. rem & omnem rei modum realiter non discerni, sed tamen ideò non ad nostrum saltem concipiendi modum hanc distinctionem coarctari debere, verùm dicendum hic esse, rem & rei modum, essentiam & subsistentiam divinam distingui *virtualiter*, cujus generis distinctio intercedit inter intellectum & voluntatem hominis, & quæ alia ejusmodi distinctionis exempla essent reperiunda; Ad argumentum itaque allatum, Resp. majorem, de differentia quippe *reali* intellectam simpliciter non procedere, cum solum *virtuale* discrimen hic possit habere locum.

§. XXI. Ad complendam totam doctrinarum hâc de re in Mysterio Trinitatis occurrentium seriem hanc solummodo quæstionem salvâ venerandorum Theologorum pace addidisse licebit, quod cum Deus Filius à Patre essentiam eandem numero communicatam acceperit, annon & eandem numero subsistentiam ipsi communicaverit pater? ubi negativam tuentes dicimus, (1) quod, quando Filium in divinis & essentiam & subsistentiam Deo Patri per æternam generationem acceptam ferre dicimus, patrem *non totum essentia, sed totam essentiam* eidem communicasse statuamus, nimirum, audito termino Dei patris *personam* adeoque & essentiam & subsistentiam concipimus, quodsi jam *totum essentia* Deum Patrem Filio communicasse statueremus, Filium cum essentiâ eadem subsistentiam quoque eandem numero paternam à patre accepisse largiremur, *totam* verò *essentiam* sine ullo errandi periculo

culo Filio communicatam tribuimus cum hac ratione essentiam patris subsistentiæ contradistinctam concipimus, (2) formalis ratio subsistentiæ Filii Dei in eo consistit, quod essentiam suam à patre communicatam acceperit, hoc ipso enim Filius Dei est Filius, adeoque persona, quodsi hoc, eo ipso, quod essentiam communicatam habet Filius, habet etiam subsistentiam, cum persona non sit sine subsistentiâ, qua ratione non est, quod quæras: unde E. & quamnam Filius Dei subsistentiam acceperit? resp. enim concesso, quod essentia ipsi sit communicata, conceditur quoque quod subsistentiam quoque hâc communicatione peculiarem acceperit, cum ipsa essentiæ communicatio, in Filio sit ipsa peculiaris Filii subsistentia, à subsistentia patris diversa.

§. XXII. Similiter cum essentiæ & subsistentia Sp. S. comparatum est, hic enim essentiam suam à patre & Filio per æternam Spirationem communicatam nactus, hoc ipso, quod essentia eidem est communicata, subsistentiam à subsistentiâ patris diversam consecutus est, quod autem simul & à Patre & à Filio hæc sua sibi essentia accepta feratur, subsistentia ejus à subsistentia Filii discrepat.

§. XXIII. Alterum quod attinet hujus doctrinæ usum, qui in loco Theol. de incarnatione ultro sese offert, dicunt Theologi nostrates atque philosophi: Quemadmodum in Mystero Trinitatis est $\alpha\lambda\lambda\omega$ & $\alpha\lambda\lambda\omega$ alius atque alius, seu alia atque alia persona, non verò $\alpha\lambda\lambda\omega$ & $\alpha\lambda\lambda\omega$, alia atque alia essentia, ita in Mystero incarnationis $\alpha\lambda\lambda\omega$ & $\alpha\lambda\lambda\omega$, aliud atque aliud, seu alia atque alia natura & essentia, non verò $\alpha\lambda\lambda\omega$ & $\alpha\lambda\lambda\omega$, alia atque alia persona adesse recte admittitur. Venerandi enim Theologi admissa in Christo unitate personæ unam tantum in ipso subsistentiam adesse acriter propugnant, cum E. nihilo minus binas in eodem naturas deprehendamus, alterutram earum propriâ carere subsistentiâ necessum fuerit, aliàs enim in Christo duæ statuerentur subsistentiæ, & per consequens duæ personæ, cum personæ formale sit subsistentiam connotato intellectu, de divinâ autem naturâ dicere verebimur, eandem propriâ carere subsistentiâ, adeoque humanæ naturæ $\psi\omega\sigma\iota\sigma\iota$, ut suppleatur, opus habere, hæc enim

enim uti verè ab æterno fuit Deus, atque secunda divinitatis persona, ita notionem personæ obtinuit antequam humana natura accederet, quare ab ea suam subsistentiam, seu hoc, quod sit persona, accepisse non est dicenda; Igitur humanæ Christi naturæ hanc carentiam adscripsisse coacti, dicimus: Humanam Christi naturam alienâ, divinæ nempe naturæ subsistentiâ esse sustentatam. Neque est quod arbitrè: Humanam Christi naturam hoc pacto, quod subsistentiâ propriâ destituatur, nostrâ naturâ propriâ quippe subsistentiâ gaudente imperfectiorem fieri; perfectio enim rei ex ipsa rei essentia non ex substantia æstimanda venit, hic itaque defectus, quod Humana Christi natura propria *ὑποστάσις* destituitur, per subsistentiam divinam quâ sustentatur, largissimè suppletur. *vid. D. Baier. Comp. Theol. pos. part. III. sect. 1. §. 3. Dn. D. Hebenstr. philosoph. prima p. m. 277.*

F I N I S.

Συδερόζυλα.

- I. Definitio subsistentiæ, quod sit id, quo suppositum est suppositum: inepta est.
- II. Aquas supracælestes dari cum Jenensibus nego,
- III. Vitium morale formaliter positivi quid includere admodum dubitaverim cum iisdem.
- IV. Quin imo vitii speciem deprehensus, cujus ne materiale quidem præter puram privationem quicquam importaverit.
- V. Nullum universale in rerum natura existit.
- VI. In actionibus moralibus neque contra neque secundum conscientiam erroneam agendum est,
- VII. Locus & spatium sunt nihil:
- VIII. Animam per Creationem propagari probabilius est ac per traducem.

05 A 1213

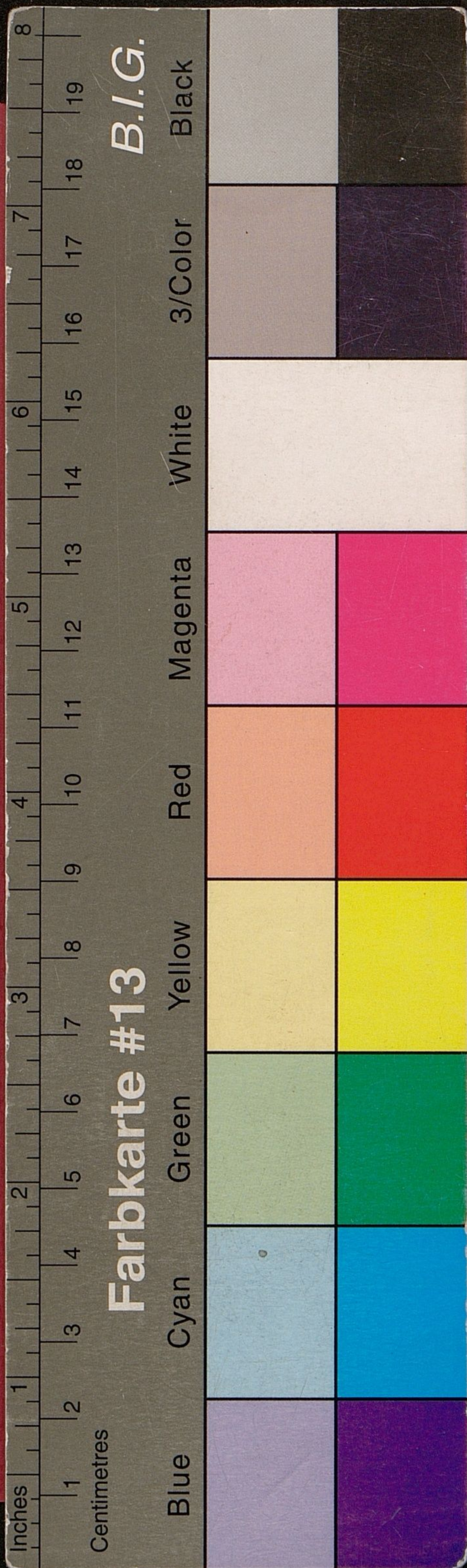
ULB Halle 3
003 764 656

V8 17

ΥΠΟΣΤΑΣΕΩ-
ΓΡΑΦΙΑΝ
Philo-Theo-sophicam

Benevolo
AMPLISSIMÆ FACULTATIS PHILOSOPHICÆ
INDULTU,

In Celeberrima Wittebergenfium Academia
fiſtunt

PRÆSES

M. GEORG. ANDR. SYBELIUS,
Suſato-Weſtphalus,

Et

RESPONDENS

JACOBUS BONNERUS,
Saxomonte Waldeccus,

*Ad diem XXVI. Junii Anno M DCC.
boris conſuetis matutinis.*

VITEMBERGAE,
Ex Officina CHRISTIANI SCHRÖDTERI, Acad. Typ.